

Ameriške industrije so pozvale delavske organizacije za premirje

New York, 2. oktobra. Potem ko je predsednik Roosevelt v svojem zadnjem radio govoru pozval ameriške industrije in ameriške delavske organizacije, da naredijo premirje v svojih medsebojnih sporih, se je prva oglašila National Association of Manufacturers, ki je pozvala American Federation of Labor k premirju. Industrijski so pripravljeni za mir, in če je enako tudi delavska organizacija, naj se izjavi. Ko je predsednik American Federation of Labor, William Green, čital o pozivu National Association of Manufacturers, se je izjavil, da se industrijski "skrivaajo." Industrijski razumejo predsednika na ta način, da se preneha z nadaljnjimi štrajki, in da delavske razmere ostanejo za gotovo dobo tako, kakor so danes, dokler ni vlada gotova s svojimi načrti, katere namerava izpeljati. Ameriški industrijski so mnenja, da bi se moralo postopati na enak način kot se je postopalo v Angliji, kjer se je uničilo naredilo postavno odgovorne za škodo tekom štrajkov. Medtem, je pa odgovoril predsednik organiziranih delavcev, Mr. William Green, ki je izjavil: "Naj ameriške industrije najprvo naznanijo javno, da se bodo pokorile odločbam postavnih oblasti, kakor je to nasvetoval predsednik Roosevelt. Industrijski ne morejo izzivati delavcev, njih protest je brezuspešen, dokler niso najprvo javno izjavili, da se bodo pokorili odločbam postavnih oblasti."

Usodna napaka

Mr. John Rohalik se je te dni poročil in poročna slavnost se je vršila v Hungarian Hall na Buckeye Rd. Med drugimi gosti je bil navzoč tudi Michael Rohalik, brat ženina. Potem ko se je Michael mudil več ur v dvorani, je šel ven, da se vsede v avtomobil in se nekoliko ohladi. V avtomobilu je dobil steklenico z rjavo tekočino. Misleč, da je žganje, je Michael nagnil steklenico k ustom in pil. Toda v resnici je bila to politura za pohištvo. Kmalu potem, ko je Michael izpil tekočino je izdihnil.

Odpovedan štrajk

Štrajk, za katerega so delavci glasovali pretekli teden pri Industrial Rayon Corporation, se ne bo začel. Vlado posredovalec Faulkner je dosegel sporazum, poleg tega je pa eksekutivni odbor unije izjavil, da bo sledil opominu predsednika Roosevelta, da se štrajki kolikor mogoče prenehajo. Pri kompaniji stave uniji, delavska in kompanijska. Unijski ljudje so zahtevali, da se kompanija samo z njimi dogovarja v vseh nesporazumih.

Manj prošelj

Tudi pretekli teden so dobile dobrotelne družbe manj prošelj za podporo. Skupno število prošelj je znašalo 1301, dočim je znašalo število v tednu prej 1580. Tekom januarja meseca letos je približno 1750 družin prosilo vsak teden za podporo.

Lepi pridelki

Slovenski farmer Mr. Lipold iz Madison, O. nam je prinesel pokazat tri jabolka, ki so zrasla na njegovi jablani. Lahko trdimo, da takih jabolk še nismo videli. Vsako tehta skoro funt in pol. To je pa že pridelek, to!

American Federation of Labor konvencija zahteva 30-urni delovnik

San Francisco, 2. oktobra. — Ko je predsednik American Federation of Labor včeraj v tem mestu otvoril letno konvencijo največje ameriške delavske organizacije, je povdarjal, da se bo federacija borila za boljšo razdelbo del tako, da bo lahko sleherni delavec delal le 30 ur na teden, da bodo nemudoma lahko dobili nadaljni milijoni brezposelnih delo. Pravkar otvorjena konvencija ameriških unijskih delavcev bo ena najbolj pomembnih v zgodovini organiziranega delavstva. Predvsem ima konvencija pred seboj poziv predsednika Roosevelta, ki zahteva premirje v industriji, mir med delavci in delodajalci. Skoro vsi vplivni delavski voditelji na konvenciji so odobraval predsednikov nasvet, toda definitivno se niso hoteli izraziti, ker ne vedo, kaj bo sklenila konvencija. Brezposelnost bo še vedno največji problem pred delavsko konvencijo. Radi tega se bo konvencija gotovo izjavila za 30-urni delovnik, o katerem je prepričana, da bo najhitreje pomagala, da se milijonom brezposelnim dobi delo.

Politična meja

Councilman Wm. Reed bo predlagal pri prihodnji seji mestne zbornice, da se spremeni politična meja med 5. in 6. varde. Ta meja je jako čudno izpeljana in določena, da je na primer pol hiše pod naslovom 4331 W. 25th St., v peti vardi, druga polovica pa spada v šesto varde. Councilman Reed na primer spi v šesti vardi, svoje kosilo in večerjo pa uživa v peti vardi, kajti politična meja gre naravnost skozi sredino hiše. En čas Reed še vedel ni, ali bi kandidiral iz pete ali iz šeste varde, končno so ga pa prepričali, da z jedjo in študiranjem preživi več časa v peti vardi, kot pa s spanjem v šesti, in je torej kandidiral v peti vardi. Reed bo sedaj zahteval, da se meja popravi tako, da bo njegova hiša v eni sami vardi.

Prepovedan lov

Vas Fairview v bližini Clevelanda je uradno prepovedalo vsak lov v okviru mej vasice. Razni lovci streljajo tako nepremljeno, da so se vaščani pritožili pri županu in pri vaških očetih, ki so končno sklenili, da sploh prepovedo vsak lov. Kdor bi lovil tam, bi moral poleg kazni za arest plačati še \$25.00 kazni.

Skozi tunel

Neki pijani pivovar je sinoči zavozil s svojim avtomobilom po tratičarne cestne železnice, ki vodijo skozi tunel pod Superior mostom. Vozil je z veliko brzino, dokler mu ni počilo zadnje avto kolo, nakar je avto obstal na progi. Za njim vozeče ulične kare niso mogle naprej. Policajnik je bila policija, ki je pijanega pivovarja spravila na varno.

Poročna dovoljenja

Poročna dovoljenja so dobili: Mr. Joseph Magličič, 988 Addison Rd. in Miss Mary Koren, 1113 E. 141st St., Mr. John Matmo, 15226 Holmes Ave. in Miss Olga Furlan, 951 E. 239th St. Vsem iskrene čestitke!

Španski kabinet propadel. Divji prizori, ko se je vlada umaknila

Madrid, 2. oktobra. Takoj ob otvoritvi španskega parlamenta včeraj je dobila sedanja španska vlada nezaupnico, in ministri predsednik Ricardo Samper se je z vsemi ministri vred odpovedal. Divji prizori so se odigrali v poslanski zbornici, ko je en minister za drugim podajal resignacijo, in je ministri predsednik Samper hotel k predsedniku republike, Zamora, da mu poda svojo resignacijo. Predsednik bo začel s pogajanjimi z raznimi voditelji političnih strank danes, da poskusi dobiti za Špansko novo vlado. Vlada ministrskega predsednika Samperja je padla, potem ko je bila pet mesecev in en dan na krmilu. Splošno se je očitalo Samperjevi vladi, da je slabotna in ne zna v slučaju nujnosti obvladati položaja. Nesporazum med vlado in parlamentom je popolnoma domačega značaja radi notranjih sporov.

Pomemben sestanek

Več sto bivših učencev slovenske St. Mary's šole v Collinwoodu se pričakuje k prvemu letnemu skupnemu sestanku bivših graduirancev šole. Ta prvi skupni sestanek se vrši v nedeljo, 7. oktobra. Ni še dolgo tega, ko je bil ustvarjen "Alumni Council", kateremu načeljuje Mr. Jack Vidmar. In za prvi sestanek so pripravili prav izredno dober program. Vsi alumni so vabljeni, da se udeležijo posebne slovesne sv. maše, ob 11:30 dop. v nedeljo, 7. oktobra. Doroval jo bo Rev. Joseph Krisko, bivši graduiraneec. Po sv. maši se zberejo vsi bivši graduiranci, ki so tozadevno rezervirali svoj prostor, v šolski dvorani, kjer se bo s polodne je pa pripravljena zabava, katero izvajajo bivši učenci šole. Med artisti, ki nastopijo, so Joseph Terček, ki igra na gitaro in ima tudi izredno lep glas. Mary Ostanek, pevka, Josephine Terček, pianistinja in Joseph Nainiger, igralec na harmoniko. Tudi Helen Kozar in Josephine Terček, dobro poznani kot mladinski radio pevki, pomagajo pri programu. Vse bivše učiteljice šole, sestre uršulinke, bodo častne gostinje.

Tiskarski skrat

Potem, ko je bil naš tiskarski skrat par let na počitnicah, se je pa v včerajšnji izdaji "Ameriške Domovine" toliko bolj kričeval, da je to človeško meso. Kot znano so pred dobrim mesecem nekako ravno tam našli v jezeru žensko truplo brez rok, nog in glave. Policija je mnenja, da je najdeno meso del telesa omenjene ženske.

Kdo kaj ve?

Mr. J. G. Anzick, slovenski krojač v San Francisco, Cal., bi prav rad zvedel za svojega brata Franka. Pred 10. leti je bival v Clevelandu nekje na Bonna Ave. Delal je največje po hotelih. Doma je iz vasi Škofelja, fara Šmarje. Star je okoli 64 let. Kdor kaj ve o njem naj sporoči na J. G. Anzick, 599 San Bruno Ave., San Francisco, Cal.

Poštni dohodki

Poštni mojster v Clevelandu naznanja, da so znašali dohodki pošte v septembru devet odstotkov več kot lansko leto, kar je tudi znamenje zboljšanih časov.

Predsednik otvori demokratsko kampanjo

Cleveland. — V nedeljo, 14. oktobra, bo uradno otvorjena demokratska jesenska volivna kampanja v Clevelandu. Naša stranka bo letos imela izredno čast, da bo to kampanjo otvoril sam predsednik Zedinjenih držav, Franklin D. Roosevelt. Kot naznanja načelnik demokratske stranke v Clevelandu, W. B. Gongwer, bo predsednik Roosevelt v nedeljo, 14. oktobra govoril iz Bele hiše za clevelandске demokrate. Njegov govor se bo oddajal ob 3. uri popoldne potom WHK radio postaje v Clevelandu. Brez primere v politični zgodovini Clevelanda je, da bi predsednik sam otvoril politično kampanjo. WHK radio postaja ima za dotični dan pripravljen izredno lep program. Fina godba, petje, nekaj kratkih govorov bo uvod k predsednikovemu govoru. Sicer se Roosevelt ne bo vtkal v notranje zadeve demokratske stranke, toda s svojim govorom bo skušal podati morhalno silo in moč lokalni demokratski organizaciji. Ob zaključku programa bosta govorila tudi Martin L. Davey, demokratski kandidat za guvernerja, in Vic Donahay, demokratski kandidat za zveznega senatorja. Pričakuje se, da bo ves Cleveland poslušal predsednikov govor, ki bo imel silen vpliv na državljane v Clevelandu. Vsi vrdni voditelji demokratske stranke v Clevelandu bodo na omenjeno nedeljo priredili večje sestanke v raznih dvorinah, kjer bodo lahko vsi demokratski pristaši poslušali predsednikov govor.

Podlegel poškodbam

Pred tednom je dobil rojak Anton Germ težke poškodbe od avtomobila na 39. cesti in St. Clair Ave. Ranjki je stanoval na 1362 E. 39th St. Na posledice teh poškodb je Germ včeraj umrl. Star je bil 63 let. Tu zapuščata hčer Frances, omoženo Vertovšnik in sestro Mary v Kansas City, pa tudi več drugih sorodnikov. Doma je bil iz vasi Zagorica pri Ribnici, kjer zapuščata soprogo, tri sine in tri hčere. V Clevelandu je bival 26 let. Pogreb se vrši v petek jutraj ob 8:30 iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in Sinovi. Bodi mu ohranjen blag spomin! Preostalih sorodnikom naše sožalje!

Človeško meso

Edward Janke, 571 E. 147th St., je našel včeraj v jezeru v bližini 140. ceste kos mesa, 18 palcev dolg. Meso je tehtalo 4 funte. Komad so poslali v mrtvašnico, kjer so zdravniki izjavili, da je to človeško meso. Kot znano so pred dobrim mesecem nekako ravno tam našli v jezeru žensko truplo brez rok, nog in glave. Policija je mnenja, da je najdeno meso del telesa omenjene ženske.

Plin v Euclidu

Zupan Charles Ely iz Euclida je sporočil te dni mestni zbornici, da bo začela mestna vlada s pogajanjimi s plinsko družbo, če je mogoče znižati cene plinu v Euclidu na način kot so to znižale v Clevelandu. Obenem je mestna zbornica v Euclidu sklenila, da bo zanaprej plačevala telefon v stanovanju policijskega načelnika Charles Fox.

Iz Gowande, N. Y.

Lepe pozdrave pošilja iz Gowande, N. Y. sledeči: Sophie Cekuta, Mary Turk, Stefania Turk, Edward Cekuta in Joe Turk. Prav lepa hvala!

Ruski svobodomisenci kličejo otroke, da tajijo Boga pred svojimi starši

Moskva, 1. oktobra. — Jemeljan Jaroslavski, ki je predsednik "Družbe za odpravo Boga," je dal včeraj na vse ruske otroke, stare od 10 do 14 let, poseben oklic, da gredo na delo in začnejo z ogromno kampanjo proti Bogu. Jaroslavski zahteva, da se mora v vseh solah uvesti propaganda, da se nauči otroke, da tajijo Boga, ga sramotijo in da celo svojim staršem pripovedujejo, da sploh ni Boga. Jaroslavski se silno srdi, ker je danes v Rusiji še vedno ena tretina duhovnikov, katerih sovjetska vlada še ni uničila. Dočim je ruski narod še vedno globoko veren, pa si vlada uradno in neuradno prizadeva na vse načine, da izpuli vero iz src in duš ruskega naroda. "Družba za odpravo Boga" bo učila otroke, kako o morajo staršem pripovedovati, da ni Boga. Družba trdi, da ne bo prej odnehala, dokler ne bo izginil zadnji duhovnik iz Rusije! Neron, Dioklecijan in enaki so pred 1900 leti mislili enako, toda zgodovina se jih danes s sramoto spominja.

Zbor v Euclidu

Zadnjo nedeljo se je v Slov. društvenem domu v Euclidu vršil sestanek staršev in vpisovanje otrok v mladinski zbor. Uspeh je bil sijajen. V nedeljo se je vpisalo 86 otrok. Vse je sedaj pripravljeno za pričetek pouka v petju. V soboto, 6. oktobra, naj se vpisani otroci prijavijo ob 9. uri dopoldne, da jih učitelj pripravi za pouk. Naročite svojim otrokom, da se dostojno vedejo, da poslušajo učitelja, da bodo dobili priznanje, ki bo vsem Slovincem v ponos. V četrtek večer ima sejo pripravljani odbor, direktorij Doma in dotični, ki so bili odbrani na nedeljski seji. Pridite ob pol 8. uri zvečer. V četrtek se tudi še lahko vpiše otroke, zlasti za one, ki niso mogli priti v nedeljo. Tudi se moram lepo zahvaliti za prostovoljne prispevke več rojakom, ki so takoj priskočili na pomoč. Torej prav iskrena hvala! — A. Noč.

Bančni uradniki

Včeraj je zvezni sodnik West oprostil Harry C. Robinsona in William R. Greena, oba podpredsednika bivše Guardian Trust banke. Obtožena sta bila nepoštenega poslovanja z bančnim denarjem. Sodnik je ustavil obljubljeni oče Jakob Ponikvar, v visoki in častitljivi starosti 86 let. Umrl je v vasi Steme pod Cerknico. V stari domovini zapuščata ženo in dva sina, v Clevelandu pa tri hčere, Frances, Margaret, Mary in sina Josepha. Naj bo blagemu možu rahla domača zemlja!

Plače policistov

Predlog councilmana Cuylerja, da se povrne policistom in ognjenagascem za 25 odstotkov znižanja plača pred dvema letoma, je bil v torek zavržen od mestne zbornice, ker je bil protipostaven. Mestna vlada namreč ne more dokazati, da ima dovolj denarja na razpolago za zvišanje plač policistom.

Skočil z mosta

George Hromanik, 4816 Pershing Ave., je včeraj skočil s Clarke mosta. Priletel je s tako silo na tla, da je obležal mrtvev na mestu. Predno je skočil z mosta je povedal 14-letnemu John Sabolichu, 3223 E. 49th St., da si bo prerezal vrat.

Država New Jersey zahteva Hauptmanna. Nadaljni bankovci so najdeni

New York, 2. oktobra. Država New Jersey bo zahtevala od države New York, da se ji izroči Bruno Richard Hauptmann, katerega bo država New Jersey obtožila ugrabitve in umora Lindberghovega sina. Visoki državni uradniki so bili včeraj ves dan na posvetovanju, da doženejo, kako naj dobijo Hauptmanna v oblast države New Jersey. Hauptmann je bil v državi New York obtožen izsiljevanja in pride prihodnji teden pred sodnijo. Med tem so se pa pojavili novi zlati bankovci, plačani banditom, ki so odpeljali sina Lindberghu. Pet takih bankovcev je bilo prinesenih na Corn Exchange banko, in vsi so bili med onimi, katere so banditi dobili za odkupnino otroka. Ti bankovci so se pojavili že potem, ko je bil Hauptmann aretiran. Justični agenti so prepričani, da je ta denar Hauptmann sam že prej izmenjal v raznih trgovinah in je šele sedaj prišel na banko. Težko bo dognati, kdo je dotične bankovce prinesel v banko, kajti Corn Exchange banka ima v New Yorku in okolici 73 podružnic. Vsi uradniki vseh podružnic so dobili naročilo, da pazijo na te bankovce. Dosedaj se je tajnim agentom posrečilo dobiti 115 bankovcev po \$5.00 od originalne svote za odkupnino. To zneso \$575.00. Nadalje so dobili 907 bankovcev po \$10.00, svota \$9,070, 499 zlatih bankovcev po \$20.00, skupaj \$9,980 in štiri bankovce Federalne banke, skupaj \$80.00. Vsega denarja ima sedaj policija \$19,705, torej manjka še od originalne svote \$30,295.

Posojilnice

V torek, sredo in četrtek se vrši zborovanje uradnikov kakih 700 posojilnic v državi Ohio, v katerih je do \$800,000,000 ljudskega denarja zamrznjenega. Zborovanje, ki se vrši v Cincinnati, Ohio, obiščejo tudi višji uradniki Federal Deposit Insurance Co. iz Washingtona, da se pogovorijo z uradniki posojilnic, na kak način bi bilo mogoče v bodočnosti zavarovati vloge v posojilnicah na način, kakor so sedaj zavarovane vloge v bankah.

Vest iz domovine

Mrs. Frances Leustik, 1144 E. 63rd St., je dobila iz domovine vest, da ji je 13. sept. umrl njen ljubljani oče Jakob Ponikvar, v visoki in častitljivi starosti 86 let. Umrl je v vasi Steme pod Cerknico. V stari domovini zapuščata ženo in dva sina, v Clevelandu pa tri hčere, Frances, Margaret, Mary in sina Josepha. Naj bo blagemu možu rahla domača zemlja!

Mladinski pevski zbor

V mladinski pevski zbor šole S. Del. Doma na Waterloo Road se je vpisalo 114 pevcev v starosti od 6. do 12. leta. Redne vaje se začnejo ta teden. V petek večer, 5. oktobra, se vrši zabavni večer šole. Vstopnina za odrasle je 15 centov, otroci v spremstvu staršev so pa prosti. Odbor vljudno vabi k udeležbi.

Banka plačala mestu

Včeraj je slovenska banka, The North American Bank Co. plačala mestni vladi v Clevelandu svoto \$218,000, kar predstavlja mestno vlogo v slovenski banki.

Roosevelt bo šele začetkom novega leta podal svoje načrte za bodočnost

Washington, 2. oktobra. Zakladnik tajnik Morgenthau je izjavil včeraj da dvomi, da bi predsednik Roosevelt prej podal svoje načrte za bodočnost, kar se tiče vladnega proračuna in davkov, kot začetkom novega leta, ko bo pripravil ploslanico za kongres, ki se zbere v januarju. V trgovskih in industrijskih krogih Amerike vlada nekaka nevolja, ker Roosevelt v svojem nedeljskem radio govoru ni podal teh načrtov, zlasti kar se tiče devaluacije dolarja, balanciranja proračuna, stabilizacije valute in konec ogromnih izplačil, ki jih ima vlada. Roosevelt je pa mnenja, da se ne sme naglo zaleteti ali pa si zavezati roke vnaprej radi protesta iz trgovskih krogov, ki trdijo, da Roosevelt zavlačuje povratek prosperitete. Toda kljub reakciji, ki je nastala radi predsednikovega radio govora, pa je ta govor našel večji odmev v vrstah povprečnih Amerikancev kot pretečeni govori predsednika. Predsednik je dobil drugo jutro po svojem govoru do 6,000 brzojavov, in kar je še bolj pomembno, je bila večina brzojavov podpisanih od 10 do 15 oseb. Nenavadno visoko število brzojavov je prepričalo Roosevelta, da je njegov zadnji govor poslušalo več ljudi kot kdaj prej. Neki jako poznani industrijski je brzojavil predsedniku, da ko je slišal njegov govor, je nemudoma sklenil zgraditi dve novi tovarni za svoje podjetje. Samo štiri izmed došlih brzojavov so vsebovale kritiko predsednikovega govora.

Prvi opat

Z največjimi slovesnostmi, ki jih premore katoliška cerkev, je bil včeraj v clevelandski katedrali posvečen prvi in edini opat v državi Ohio, Rt. Rev. Stanislav Gmuca, rodod Slovak. Pet škofov je bilo navzočih, ko je škof Schrembs posvetil novega opata, ki pripada redu benediktincev. Nad 200 duhovnikov je pomagal pri obredih. Iz mese Johnstown, Pa., sta dospela oče in mati novega opata, ki sta bila navzoča pri vseh svečanostih.

Demokrati 10. varde

Demokratski klub 10. varde ima sejo vsak prvi četrtek v mesecu ob 8. uri zvečer v Sv. Nikolai dvorani, na 36. cesti in Superior Ave. Prosi se, da poseti prihodnjo sejo čimveč dobrih demokratov. Seja se vrši v četrtek, 4. oktobra. Važne zadeve se bodo obravnavale. — Nick Perencevič.

Poroka v naselbini

V soboto se je poročil v St. Columbkille's cerkvi Mr. Viktor Knaus, družabnik našega podjetja in sin poznane in spoštovane Mr. Jernej Knausove družine. Za družico svojega življenja si je izbral Miss Evelyn Mary Mackey iz Akrona. Naše iskrene čestitke in obilo sreče v novem stanu, Vic!

Volijo za štrajk

Štirje oddelki delavcev, ki so zaposleni pri American Stove Co., so odglasovali včeraj, da se podajo nemudoma na štrajk. Prizadetih je nekako 1000 delavcev.

Klub mater

Klub mater fare sv. Vida ima nocoj večer ob 8. uri svojo sejo. Pričakuje se, da so vse članice navzoče.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00. Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po raznašalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00. Za Evropo, celo leto \$8.00. Po ameriška številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

U. S. and Canada \$5.50 per year; Cleveland by mail \$7.00 per year. U. S. and Canada \$3.00 6 months; Cleveland by mail \$3.50 for 6 months. Cleveland and Euclid by carriers \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months. Single copies 3 cents. European subscription \$8.00 per year

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 232, Wed., Oct. 3, 1934

Po otvoritvi slovenske banke

V najbolj prosperitetnem letu, kar jih je poznala Amerika, leta 1928, je bil izvoljen predsednikom Zedinjenih držav republikanec Herbert Hoover, ki je tekom svojega kampanjskega nastopanja obljubil slehernemu ameriškem delovcu dva avtomobila v njegovo garažo in vsak dan pohano pišče na mizi za slehernega delavca. Narod je nasedel na ta politični humbug in izvolil Hooverja.

Marca meseca 1929 je predsednik Hoover nastopil vlado. Ni še minulo dobrih šest mesecev potem, ko je začelo pokati. Najprvo je treskalo na newyorški borzi. V krahu pozno v jeseni leta 1929 in v bodoči zimi so ameriški investirci izgubili tekom nekaj mesecev skoro deset tisoč milijonov dolarjev. Najbrž več. Za en čas je bilo videti, kot da se bo zrušil ves silni kapitalistični kolos.

Skoro preko nčiči smo prišli iz najbolj sijajnih časov v depresijo in gospodarsko krizo, kot je Amerika še nikdar prej ni poznala. Stara republikanska stranka, ki je neprestano dopovedovala ameriškem delavcu, da le od republikanske vlade prihaja prosperiteta in polni lonec na mizo, se je izkazalo kot absolutno nezmožno za vlado.

Banke so začele zapirati, trgovine so postajale prazne, dolgov naroda so se kopičili, delavci so bili odpuščani iz tovarnen, zaslužka ni bilo, davki se niso plačevali, obresti so ponehale, dolgov so naraščali. Od leta 1929 pa do konca leta 1931 je bilo nad 20,000 naših ljudi odpuščenih iz svojih del.

Kaj je to pomenilo za obstanek in življensko borbo naših ljudi, to najbolje vedo oni, ki so šli skozi vso to grozo in trpeli kot še nikdar prej v svojem življenju. Prizadete so bile naše najboljše družine, od prve do zadnje. Vsakdo je trpel, eni manj, drugi pa toliko več. Trpeli so naši trgovci, katerih več je omagalo, ko so izgubili tisoče dolarjev, trpela so naša društva, ljudje so v stotinah nehali plačevati, ker enostavno niso imeli nobenih sredstev.

V takih razmerah je gotovo, da se oni ljudje, ki so si prihranili kaj denarja, katerega so si prihranili v dobrih časih, obrnejo do bank in zahtevajo polagoma dolar za dolarjem, ker sicer bi morali umreti od lakote. Tekom let 1929, 1930, 1931 je bil po vsej Ameriki tako strašen naval na banke, kot tega še ne pomni zgodovina. Tisoče bank je bilo tekom enega leta po začetku krize prisiljenih zapreti, ker enostavno niso imele na razpolago denarja, investiranega v podjetjih, iz katerih v trenutku ni bilo mogoče ničesar iztirjati.

Med bankami, ki so bile silovito prizadete, je bila tudi naša slovenska banka v Clevelandu. Že v letu 1929, ko je bilo komaj prvo leto krize, ki se tedaj sicer še ni toliko poznala, je slovenska banka izplačala nad \$200,000 raznih prihrankov ljudem.

Pa prišlo je hujše. V letih 1930, 1931 in 1932 je slovenska banka izplačala mladane tri milijone dolarjev ljudem, ki so potrebovali denar za življenje. Še danes se čudimo, kako je mogla slovenska banka iti do te skrajnosti, ko je imela vendar večino svojega denarja investiranega v hišah rojakov ali pa v bondih. Vendar slovenska banka je izplačevala in plačevala, točno, brez vsakega ugovora vsem onim, ki so zahtevali denar, in to vse do zadnjega tedna v februarju mesecu leta 1933, ko se je predsednik Hoover pripravljal na slovo iz Bele hiše.

In strašno slovo je bilo to. Kajti pred svojim odhodom od predsedništva je dal predsednik Hoover zapreti vse banke v Zedinjenih državah. Nastal je popoln finančni krah. Do 30,000 bank je bilo zaprtih. Brez bank je pa seveda vse gospodarsko življenje naroda mrtvo. Prvi korak novega predsednika Roosevelta je bil, da je odprl nekaj bank, kar je bilo neobhodno potrebno, da ne propade vse gospodarstvo. Seveda so dali pri tem v vsakem mestu prednost le največjim bankam. Da so pa te mogle odpreti, je morala vlada priskočiti na pomoč in posoditi ogromne milijone, da so banke vsaj za silo lahko plačevale na vlogo.

Dve največji banki v Clevelandu, Union in Guardian Trust, ki sta imeli skupnega premoženja nad \$300,000,000, sta morali absolutno zapreti, dočim je tretja največja, Standard Trust banka, zaprla še eno leto prej. Samo v teh bankah so imeli ljudje \$350,000,000.

Dočim je vlada nekaj bank odprla, je pa druge zaprla za vselej, a tretjo vrsto bank, o katerih se je vedelo, da so sicer dobre, pa bi imele težave v začetku, so omejili v poslovanju. To je, banka je poslovala lahko še naprej, ne da bi zaprla, toda na vloge ni smela izplačevati razven gotove male svote. Vlada je medtem začela s koraki, da sanira te vrste banke in jih zopet izroči prometu. Med temi bankami je bila naša slovenska banka, The North American Trust Co. (Dalje prihodnjič.)

Sv. Martin in Moravčanje

Na poziv Moravčanov so se lepo odzvali rojaki iz moravške dekanije. Priglasili so se, da se nabavijo filmske slike od farne cerkve in Moravci in pa še od drugih podružnic, ki niso preveč oddaljene.

Dan za v ta namen je določena MARTINOVA NEDELJA, ko fara obhaja patronsko opravilo, kar bo prišlo ravno na 11. novembra. Drugi dan se tam vrši semenj, kar bo oboje služilo ugodno za slikanje in filmanje.

Ob tej priliki se nudi Moravčanom lepa prilika, da dobijo slike od svojcev. Med tem, ko bodo vsi njih sorodniki vzeli v slike, bi slikar Mr. Ivan Tišler še lahko slikal na željo tistim, ki bi želeli tudi privatno posamezne osebe, družine s hišami.

In ker se bo Mr. Tišler tam mudil v nedeljo in v ponedeljek, bodo imeli vsi lepo priliko vporabiti ta čas za slikanje brez vseh drugih sitnosti. In ker se jih je več oglasilo, da imajo tam matere, ki so že nad 80 let stare, bo to kot nalašč sreča za tiste, ki bi jih radi še enkrat vsaj v sliki videli.

Rojaki, ki ste iz te dekanije moravške ali pa tudi mogoče iz katere sosedne fare, imate vsi priliko, da se poslužite te izvanredne prilike.

Kateri želi, da se njegova družina da slikati, naj jim piše v domovino, da se za tista dva dneva pripravijo in pridejo v Moravce do farne cerkve, tam naj se prijavijo slikarju Ivan Tišlerju kdo da so, da bo vedel zanje posebej vzeti filmsko sliko oziroma na željo še druge slike in jih zapisati po redu v vrsto, kakor bo smel film, da se za vsakoga, kdor se bo dal posebej sam ali družino slikati.

Vse pa prošim, kateri veste še za druge rojake, da jih o tem obvestite da oni isto store. Časa za v ta namen je samo do 15. tega meseca, ker potem bom poslal imenik naročnikov mojemu zastopniku Mr. Ivan Tišlerju na Vrhniko, da se pripravi za slikanje v Moravcih in v podružnicah, v kolikor daleč mu bodo razmere dopuščale.

Vsem se pa priporoča to, da četudi bo obiskal posamezne nekatere podružnice, naj kljub temu vsi ipriidejo na Martinovo nedeljo v Moravce k skupnemu slikanju. S tem se zagotovi, da slike tako in tako ne zamude. Pridite pa v vsakem vremenu, ker slika še lahko, ne glede če je vreme tako ali drugače.

S tem upam, da je vse pojasnjeno. Kdor se pa še ni zglasil, naj to stori do 15. ta mesec pri podpisaneu.

Anton Grdina
1053 E. 62 St.,
Cleveland, O.

Ustanovitev mladinskega zbora v Euclidu

Euclid, O.—Cenjena slovenska javnost! Spet so se nam uresničile želje, katere smo tako dolgo gojili in pričakovali. Vem, da si je sleherni Slovenec želel, kar smo najbolj potrebovali, ako si hočemo še naprej lastiti v slovenskem jeziku, kar spada k temu, slovensko trgovino in slovenske zavode.

Dosti nas je po številu, da vodimo in s tem podpiramo drug drugega med seboj. Tudi za naše organizacije bo to velikega pomena, namreč za mladinski oddelek, za naraščaj. Tukaj je treba osebo, kadar govori, da ve, kaj pomeni, da ve kaj čita in kaj da piše. Mnogokrat sem opazovala, kadar je kdo kaj čital, pa ni vedel kaj čita. Pa je drugega vprašal: "What does this mean?" Vidite, tako je.

Dalje naša kultura. Ali je naša kultura kaj manjša od

drugih narodov? Ne, pač pa smo enaki drugim, najbolj kulturnim narodom.

Potem pride literatura, ki ni baš majhna pri našem narodu. Sploh smo tako veliki v vsem, da človek ne najde besed, da bi zapisala, kar čuti.

Ne bom nadalje pisala, le to rečem, da osebam, ki so to započele, gre vsa čast in največje priznanje.

Za mladinski zbor se prične s poukom v soboto od devetih zjutraj. Vaje bodo obstojale iz petja, čitanja in pisanja. Pri srčno pozdravljeni vsi skupaj in želim najboljšega uspeha.

Mrs. J. Hrvatin.

WOODMEN CIRCLE SEJA

V četrtek večer se bo vršila okrajna seja Woodmen Circle organizacije na W. 41. cesti in Bush Avenue. Pri sprejemu bodo sodelovali Novak Guards od društva St. Clair Grove št. 98 W. C. Prejeli smo poročilo, da bodo navzoča tudi dekleta iz Colwooda to so Hippler Guards, ki bodo proizvajale lepo korakanje. Ker ni navadna stvar, da se udeležijo ene seje kar dva drill teama (vežbalna krožka) zato se pričakuje, da se bodo tudi članice odzvale v lepem številu.

Sprejetih bo okrog petnajst novih članic, katere so pristopile zadnje mesece k različnim društvom. Vršilo se bo tudi graduiranje članic iz mladinskega oddelka. Woodmen Circle organizacija ima v resnici najlepše obrede v tem slučaju, tako da se mladini že v mladosti vcepi pomen sestrskosti zavednosti pri organizaciji. Ravno enake prilike so vzbudile že marsikatero pravo zanimanje za društva od strani mladine, ki bi morebiti ostala mlačna na tem polju. Da se pa članica, ki gradi iz mladinskega oddelka tudi potem, ko pristopi v odrasli oddelki še na leta spominja na ta važen dogodek, ji organizacija ob tej priliki podari pozlačeno broško, katere je prav krasna in v veselje vsaki, ki jo prejme. Tako, da potem že s znakom, katerega vsaka tako rada nosi, javno dokaže, da je ponosna članica te ameriške organizacije. Tudi nove pristopile članice so deležne lepih društvenih znakov, katere nosijo potem na leta in leta. Vsa ta priznanja, ki jih deli Woodmen Circle organizacija že od pristopa, ostanejo vsaki, ki pristopi v lepem spominu.

Ker je slučajno ta seja na west-side, zato prosimo vse članice od društva St. Clair Grove No. 98, da pridete v četrtek večer ob sedmi uri pred S. N. Dom, kjer se bomo zbrale in se potem skupno odpeljemo na določeno mesto, ker posamezno hoditi bi morebiti morale na okrog popravešati za cesto. Pridite v polnem številu, ker bo seja zelo zanimiva!

Pozdrav vsem čitateljem lista in posebno člahtvu Woodmen organizaciji

Odbor.

Največji slepar na svetu

Ime največjega svetovnega sleparja zasluži Sergij Aleksander Stavisky, ki je končal svoje življenje s samomorom. Kakor zatrujujejo eni, ali bil ustreljen od vladnih varnostnih organov, da se zakrije ogromne škandale, v katere so bili zapleteni francoski politiki, kakor zatrujujejo drugi.

Sergij Stavisky je bil rojen 20. novembra 1886. v Sobodki pri Kijevu na Ruskem. Njegov oče, ki je bil premožen zobozdravnik, se je naselil l. 1900. v Parizu ter je postal kasneje tudi francoski državljani. Pač najbrž ni oče nikdar pričakoval, da mu bo sin sledil v poklicu, kajti ta lepi, inteligentni, zabavni mladenič je že v zgodnji mladosti gojil povsem drugačne ambicije za svojo bodočnost. Njegov prvi pokizus, da bi postal bogat, ga je poslal l. 1912. v ječo pod obtožbo pone-

verbe. Tri leta kasneje je bil obsojen zaradi goljufije v šestmesečno ječo.

Čeravno niso bila njegova nadaljina podvzeta prosta sumnje, vendar ni zašel v nobeno odkrito nasprotstvo s postavdo do l. 1926. Več časa ga je skušala policija obtožiti izdajanja ničvrednih čekov, a ni mu mogla do živega. Živel je s svojim tajnikom ter Arletto Simon, krasotico, ki je bila poznana kot njegova žena, mirno v svoji vili v Marly-le-Roy. Ko je bil sin Stavisky aretiran, se je starši zobozdravnik Stavisky, ki ni mogel več prenašati sramote, katero je njegov sin nakopal na njegovo ime, ustrelil. V manj ko petih mesecih je bil Stavisky prost pod parolo, ker je bil slabega zdravlja. Oblastva so določila v tem slučaju 50 tisoč frankov varščine. Zasliševanje njegovega slučaja bi se bilo moralo vršiti v januarju istega leta, a dosegel je odločitev istega in še ponovno, tako da se to danes ni vršilo in se seveda vsled Staviskyjeve smrti nikdar ne bo. Ves ta čas je užival popolno prostost ter imel obilo prilike, da je izvršil svoj sleparski načrt.

L. 1928. je ustanovil proslulo družbo Alex Company, ki je bila nominalno ustanovljena za kupčevanje z dragim kamenjem, v resnici pa le preteza za špekulacije. Sklade za ustanovitve te družbe je imel že v rokah—bili so dobček od več manjših pustolovskih podjetij. Skrbel je za to, da si je pridobil številu vplivnih prijateljev, predvsem pa v Orleans Municipal Credit družbi, kjer je zastavljal dne 27. junija 1929. kup 96 bleščočih se dragih kamenov, katere so cenili na 30 milijonov frankov, za skupno svoto 29 milijonov. Izplačilo zastavnine se je imelo izvršiti v treh obrokih. Po njegovem zatrdilu je izviralo to drago kamenje iz kronskih draguljev raznih odstavljanih vladarjev. Resnično je, da so bili kameni, ki so bili zastavljeni v zastavljalnici, čeravno so bili kameni, ki so bili predloženi cenilcem v precenitve ponaredba pravih, namreč zmes modre ilovice in kleja. A naj bo temu, kakor hoče, stvar je pripravila nekatere ravnateljce omenjene družbe v take skrbi, da so zahtevali od finančnega ministerstva, takoj preiskavo po posebnem nadzorniku. Čim pa je nadzornik zahteval, naj mu pokažejo tudi zakladnico družbe, se je ravnatelj zavoda tej zahtevi odločno uprl. Ker je bil župan mesta odsoten, se je nadzornik obrnil v Pariz po pooblastilo, da sme ukreniti kar smatra umestnim. To pooblastilo je tudi dobil. Položaj je bil kaj nevaren za Staviskyja, a prefrigan slepar, ki je bil pravčasno posvarjen, se je izmuznil svojim nasprotnikom baš v trenutku, ko so ti bili gotovi, da ga imajo v klščah. Nenadoma se je prikazal v županovem uradu, vrzel predenj 15 milijonov frankov, kar je predstavljalo odkupnino za dragulje, vzeli dragulje ter odšel z edinim dokazom svojega sleparstva. Ko je prišla končna preiskava v tej zadevi v tek, so stali preiskovalci pred neizpodbitnim dejstvom, da je bila vsa zastavnina pravilno in v času plačana.

Kljub temu pa je slučaj zavzel take proporcije publicitete, da ni bilo v Franciji ni podjetja, ni banke, ni kabinetnega ministra, ki ne bi bil poučen v tem, kar je bilo Staviskyjevega. Načelnik vladne tajne policije je ob tej priliki tudi povedal, da njegovi agentje Staviskyja že skozi zadnjih deset let ne prestanjo opazujejo. Stavisky se je dobro zavedal, pod kakim neprestanim nadzorstvom se nahajal, a kljub temu je šel v vsej glorijski mirne vesti iz enega podjetja v drugo. Nek njegov zaupnik je ob neki priliki de-

jal: "Polom enega podjetja ne pomeni za Staviskyje prav ničesar. Možgane ima, ki lahko zamislijo vsaj eno podjetje za vsak dan, ako bi bilo to potrebno. Nihče bi mu najbrže ne mogel slediti."

Po ponesrečenem poizkusu v Orleansu je Stavisky dosegel, da je bil eden njegovih prijateljev, Bonnaure, imenovan delegatom tretjega okraja. S tem je potem odšel v države srednje Evrope na eno svojih najproslulejših podvzetij. V smislu trianonske mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena aprila 1930., bi se morala vsem Orogm, ki niso hoteli prisesti na ozemlju Čehoslovaške, Avstrije in Italije novim državam zvesto, odvzeti njih posestva. Pod navidezno oblastjo, ki si jo je samolastno prisvojil, je pokupil Stavisky njih posestva ter jim dal goljufive bonde za približno eno dvajsetinko njih vrednosti. Tako je s svoto dvajsetih milijonov franov dobil kontrolo nad 600 milijoni. Človek se čudi, kako je mogel Stavisky izpeljati tako ogromno in odkrito goljufijo, ko se je vedelo, da se taka goljufija vrši. Resnica na tem je ta, da se je njegovi prefriganosti posrečilo, da je v svoje podjetje zapletel že vnaprej toliko visokostojecih osebnosti, da je bil pač potem interes slehernega teh, da se vsa stvar potlači in prikrije.

V tem času približno je Stavisky ustanovil "Mehanično in poljedelsko plačilno družbo", katere je bila nekaj časa kasneje združena z "Lastniško in splošno trgovsko korporacijo," katere rezervni kapital se je na ta način zvišal od šestih na dvajset milijonov frankov. Ko so Tissierja, Staviskyjevega ravnatelja "Bayonske mestne zastavljalnice" aretirali, se je ugotovilo, da je ostalo od glavnice prej imenovane "Lastniške korporacije" baštirina najst frankov in 50 centov. Dvajset milijonov je izginilo.

Številu goljufij, ki jih je Stavisky zagrešil, je naravnost bajno ogromno. Najmanjša cenitev obsežnosti vseh sleparij, večjih in manjših, ki jih je Stavisky zagrešil, govori o tristo milijonov frankov, medtem ko trde najbolj razširjene trditve, da dosega vsota 400 milijonov. Naj pa bo to število že kakršnokoli, gotovo je, da je bila ljubezen do denarja glavna sila, ki je gnala Stavisky v te sleparije.

Ze njegova mladost je bila prežeta poželjenja po zlatu. Kradel je že tedaj očetu zlato ter celo iz ponarejenih zob. Ko se je nahajala njegova mati bolna v bolnišnici, jo je obiskal. A ko je po tem obisku odhajal iz bolnišnice, je že osleparil mater-prednico za 800 tisoč frankov, pod pretezo, da bo ustanovil kliniko za zdravljenje raka. Upropastil je svoja roditelja, ki sta z vsem premoženjem, kar sta ga imela, skušala spraviti ga zopet na pošteno pot. Kljub svojem zločinskemu nagnjenju pa je bil Stavisky v svojem privatnem življenju skrajno dobrohoten. Nikdar ni kadil, nikdar pil in tudi nikdar govoril grde besede. Malo je govoril, a bil zato zelo skrben poslušalec. Poleg vsega tega pa je imel lastnost voditelja—znan si je pridobiti prijatelje in si jih tudi ohraniti.

Zadnja svetovna vojna v številkah

V vojno službovanje je bilo poklicanih tekom zadnje svetovne vojne v Nemčiji nad 13,000,000, v Avstriji 9,000,000, v Francoskem skoro 8,000,000, v Veliki Britaniji nad 8,250,000, v Italiji nad 5,000,000, v Ameriki 3,375,000, v Romuniji 1,000,000, v Belgiji 400,000, v Rusiji približno 10,000, v Turčiji in Bolgariji skupno 2,500,000 ter v vseh drugih manjših državah, ki so bile zaveznice

Antante, 1,000,000 vojakov.

Moč nemške armade je bila dne 1. avgusta 1914, 3,900,000, 6. septembra 1916, 8,200,000, a 11. novembra 1918, 8,000,000 moč.

Nemčija je utrpela največje izgube v začetku vojne ter v spomladanski ofenzivi leta 1918. Ta poslednja je stala Nemčijo v času od marca do junija približno 114,251 mrtvih, 73,470 pogrešanih in ujetih ter kakih 500,000 ranjenih.

Francozi so utrpeli najobčutljivejše izgube baš tako v prvih mesecih vojne, potem v verdunski bitki od februarja do junija 1916, ter končno prilikom ofenzive od marca do junija 1918. Samo tekom te ofenzive je padlo 167,000 Francozov, a 266,000 jih je bilo ranjenih.

Za Angleže je bila najbolj usodopolna bitka pri Somi, v kateri so izgubili 150,000 mrtvih ter jih je bilo 318,000 ranjenih.

Skupno znašajo izgube svetovne vojne v Nemčiji 1,808,545 mrtvih ter 4,247,143 ranjenih, kamor je treba še pristeti 14,000 kolonialnih vojakov-domacinov. Angležev je bilo ubitih 869,000, Francozov 1,354,000, Italijanov 600,000, Romunov 159,000, Belgijcev 115,000.

Tekom svetovne vojne je Nemčija izdelala 200 različnih vrst izstrelkov, od teh je bilo 170 vrst čisto nove konstrukcije. Proti koncu svetovne vojne so v Nemčiji izdelali mesečno po 11,000,000 izstrelkov.

Spočetka so armadi ob mobilizaciji morali dobavljati po 1-200 pušk dnevno. To zalogo so že po prvih bitkah docela porabili, tako da so kasneje izdelovali na mesec po 250,000 pušk.

V prvih mesecih so izdelali po 200 strojnih pušk vsak mesec. Leta 1917 so morali dobavljati armadi vsak mesec po 7,000 strojnic, a leta 1918 po 13,000.

Največ ročnih granat je proizvela nemška armada tekom zime leta 1916-17. V tem času je nemška armada porabila 9,000,000 ročnih granat. Vsega skupaj je bilo tekom svetovne vojne poslanih iz Nemčije na fronto 300,000,000 ročnih granat.

Leta 1917 je nemška infanterija porabila 2,340,000,000 patron. Leta 1918 so za nemško armado dobavljali vsak mesec po 250,000 jeklenih čelad. Vsak mesec so armadi dobavili v letu 1917 po 3000 lahkih topov. Proti koncu vojne je imela Nemčija na frontah 19,000 težkih topov. Vsak mesec so izdelali leta 1917 po 443 metalcev min in 1,750,000 min, katere ti metalci min izstreljujejo.

Vojaki na straži v štrajku na Havani

Havana, Kuba, 2. oktobra.—Štrajk transportacijskih delavcev je v polnem teku v tem mestu. Vlada je poklicala vojaštvo pod orožje, da stražijo javne ceste in preprečijo javne poboje. Taksiji so prenehali voziti. Ustavljen je tudi promet z uličnimi karami.

Če verjamete, al' pa ne...

Moj prijatelj Jim je rad zelo hitro vozil, ko je imel prve avtomobile. Bogu ga bodi zahvaljeno, da se je sedaj že malo utekel.

Torej v tistih "mladih" letih je povabil nekoč svojega prijatelja Jožeta, da se pelje z njim v Lorain. Avto je bil še nov in šlo je ko sama brožja strela. Njegov prijatelj je potil krvavi pot poleg njega, a si ni upal reči nič, ker je dobro vedel, da voznik še bolj požene, če mu kdo reče, da prehitro vozi.

Onkrat Rocky Riverja pa Jim nenadoma ustavi avto z besedami: "Moram pogledat kaj je za ena poštagina, da tako motor ropota. Bo nekaj narobe."

Njegov prijatelj mu pa reče: "Motorju ne fali nič in ne ropota. Tisto ropotanje je prihajalo od mojih zob."

Prigode lovcev v malajskih džunglah

(Izvirni prevod za "Ameriško Domovino")

Rekel je, da bom v dveh tednih zopet zdrav in da moja noga ni bila hudo poškodovana. Nato sem zopet zaspal.

Naslednjega dne sem se počutil mnogo boljega in močnejšega in doktor mi je pravil nekaj o orang utanih in krokodilih, vsled česar sem spoznal, da so domačini že tudi tukaj razglasili moj sloves.

"Mahomed Munši je ostal tukaj, kjer namerava počakati, da popolnoma okrevate," je dejal doktor. "Menim, da bi rad z vami govoril, če ga hočete poslušati."

V naslednjem hipu je stopil v sobo Munši, veselo režečega se obraza. Pristopil je k postelji, prijel mojo roko ter se ž njo doteknil svojega čela, nakar mi je povedal, da samo človek, ki je izvoljen od "Alaha in njegovega preroka," more okrevati od take mrzlice in od tako silnega orang utanovega oprijema. Dalje mi je povedal, da vsi vaščani molijo k Alahu za moje skorajšnje in popolno okrevanje in da bodo vsi neznansko srečni, ko bodo čuli, da je tuan zopet zdrav. Povedal sem mu, da se bom v dveh tednih vrnil ž njim v Omarjevo vas, nakar je odšel, obetajoč, da bo pravočasno prišel zopet pome.

Dnevi v hiši dr. Van Ermana so mi hitro in prijetno minili. V doktoriju sem spoznal izbornega človeka kakor tudi izvrstnega zdravnika. Pod njegovo oskrbo sem se kmalu iznebil mrzlice in moja noga se je tako naglo zacelila, da sem mogel kmalu zatem zopet hoditi.

Ob času, ko je prišel Mahomed Munši pome, sem bil že pripravljen in dovolj močan, da nastopim z njim povratno vožnjo. Videl sem dovolj te pokrajine, da sem vedel, da je ta džungla polna raznih živali, katerih sem hotel naloviti čim največ mogoče, preden odidem v Singapore. Munši mi je povedal, da sta orang utana pri dobrem zdravju in da sta Omar in Ali s svojimi možmi nalovila v tem času že dokaj živali.

Na Munšjevo željo smo se ustavili zvečer v njegovi vasi. Ljudstvo mi je priredilo uprav kraljevski sprejem in sledila je zopet velika gostija. Vest o našem povratku je že brzela naprej in Omar in Ali sta priveselala dve uri daleč iz vasi po reki nam naproti, da nas pozdravita. Onadva in njihuj ljudje so me sprejeli s takim vznemirjenjem in s tako toplo ljubeznijo, da sem bil nad tem globoko ginjen. Zdalj smo veslali skupno naprej in ko smo dospeli do Omarjeve vasi, sem izvedel, da se ljudstvo že cele dni pripravljalo, da me dostojno sprejme.

Ko sem se pozdravil s svojimi prijatelji, sem šel naravnost h kletki, kjer sta bila zaprti orang utana. Videl sem, da sta se dokaj umirila in se nekako vdala v svojo usodo. Jaz nisem hotel riskirati njihuj transportacije, dokler se kolikor mogoče ne privadita svojega jetništva. — Orang utanov se namreč največkrat poloti tako strašno domotožje kakor ljudi in v takem položaju so te živali obžalovanja vredni stvari. Ako v ujetništvu zametavajo hrano, tedaj bi bil vsak trud transportacije zaman, kajti gotovo

je, da bodo kmalu poginili. Zato sem bil toliko bolj srečen, ko sem videl, da moja jetnika s tekom jesta in da sploh jemljeta življenje tako, kakor se jim nudi.

Ljudje so veseljačili do jutra, toda jaz sem se jim oprostil in šel počivat. Omar jim je razložil, da bi jaz zopet zbolel, če si ne dovolim nekoliko počitka, nakar me je ljudstvo spremilo do hiše z vso ceremonielno pozornostjo, kakršne so deležni le kralji in vladarji.

Preden sem prišel z lovom na druge živali, sem posvetil svojo pozornost zgradbi dveh kletk, ki naj bi služili za transportacijo orang utanov. Ti kletki sta bili po tri čevlje široki, tri čevlje visoki in pet in pol čevlje dolgi, torej baš dovolj veliki, da bi imela v njih orang utana prostor, obenem pa premajhni, da bi mogla v njih razviti svojo moč in jo preizkusiti nad koli, iz katerih sta bili kletki zgrajeni. Orang utana sta sedela objeta v svoji kletki, ko smo postavili obe manjši kletki vsako na en konec velike kletke, v kateri sta se nahajala. — Zdalj pa zdaj sta zarezala na nas ter iztegnila po nas svoje roke. Domačini so ju zdaj s pomočjo prirojenih palic razdružili, nakar smo potisnili kole preko sredine kletke, da nista mogla drug do drugega. Te manipulacije so ju tako razburile, da sem sklenil odložiti vse ostalo delo za naslednji dan. Naslednjega jutra smo prišli zopet h kletki ter odstranili kole na obeh koncih kletke, tako da sta živali lahko vstopili v manjši kletki, ki sta bili pripravljene za prevoz. Ko sta bili notri, sem postavil k vsaki kletki moža z ukazom, naj me prideta nemudoma poklicat, če bi videla, da sta prišli živali tresti kole. Ali je bil posled skoraj neprestano pri orang utanih, ki ju je hranil in napajal. Orang utana sta se ga počasi privadila, in dasi ga niti izaleka nista smatrala za svojega prijatelja, vendar sta spoznala, da ne prihaja k njima z namenom, da bi ju jezil in dražil. Vsi drugi, razen mene, Munšija in Omarja, pa se niso smeli posled nikoli več približati kletkam.

Prihodnja dva tedna smo prebili z lovom na manjše živali in z izdelovanjem kletk za iste. Večinoma vse živali smo lovili v mreže, kar je vsekakor najbolj način. Velikost mreže in zank v mreži je odvisna od živali, katero upate ujeti. Velikost naših mrež je bila od osem čevljev v kvadrat, do mrež, ki so bile do petnajst čevljev dolge in po deset široke. Mrežo nastavite na mesto, kjer upate, da bo prišla žival. Mreža visi preko poti, oziroma nad potjo, kjer hodi žival ter je pritrjena na lahke bambusove palice. Oni del mreže, ki je na tleh, se pokrije s travo in listjem, tako da je ni mogoče razločiti od tal. Ko stopi žival na mrežo, pade slednja nanjo, nakar prične žival vsa zbegana otepati, mesto da bi se počasi poizkušala osvoboditi iz mreže. V nekaj minutah je že tako brezupno zapletena, da je treba včasih prerzati mrežo, da se jo dobi iz nje.

(Dalje prihodnjic.)

Vesti iz domovine

—Žalosten konec drznega vlomilca. — "Tone Anžur! Napravili boste žalosten konec svojega življenja. Zakaj se ne lotite poštenega dela?" Takole približno je lani nagovoril državni tožilec Toneta Anžurja po neki razpravi pred malim senatom, ko je bil njegov brat Jože obsojen zaradi raznih tatvin na 18 mesecev robije, sam pa oproščen. Tone Anžur, v najlepši moški dobi, je v nedeljo ponoči končal svoje življenje kot jetniški ubežnik.

V mični vasi Spodnji Zadobrovi imajo Anžurjevi malo hišico št. 12. skoraj sredi vasi v bližini Mačkove žage. Gospodari Tonetov brat Janez, na domu pa živeta vžitkarja mati Mica in oče. Včeraj so tudi pri Anžurjevih, kakor drugod v vasi, slavili žegnanje podružničnega patrona sv. Tomaža. Žegnanje je poteklo ves dan mirno. Vas je okoli 22 že večinoma polegla k počitku. Le orožniki z nasajenimi bajonetmi so se v bojni vrsti oprezno in počasi pomikali proti Anžurjevi hiši. Bilo je 10 orožnikov iz Vevč, Dolan in Štepanec vasi, ki so pod vodstvom poveljnika vevške grožniške postaje — narednika Josipa Sušnika imeli nalogo, dobiti v roke živega ali mrtvega drznega vlomilca Toneta Anžurja, o katerem so zaupno zvedeli, da se skriva v skrišališču ob Savi s svojim tovarišem Cento Jožetom in da bo najbrž zvečer prišel domov na žegnanje.

Tone Anžur se je zvečer prikradel domov. Prisedel je k mizi pod košatim kostanjem na dvorišču, kjer je bilo vse tiho in mirno. Tone si je privoščil vseh domačih dobrot in naposled še posrebal skodelico črne kave. Na mizi je imel tudi časopise, ki so poročali o njegovem begu. Zanimalo ga je zlasti, kako so popisali njegovo osebo, kajti ni izključeno, da si je nameraval popolnoma spremeniti svojo zunanost. Ves zatopljen vase, ni niti slutil, da se bližajo oprežni moški koraki. Orožniki so namreč najprej obkolili bližnjo šupo, v kateri so računali, da se skriva Tonne s Cento. Tam ga ni bilo, zato so se odločili, da obkolijo hišo.

Zavarovali so vse izhode in dohode, postavili so se na vse važnejše točke. Mahoma so posvetili z električnimi svetilkami. Na dvorišču poleg Toneta se nahajajoči pes je silno zalajal. Tone se je vzravnil. Silno se je prestrašil, ko je zagledal svetilke, ki se svetile. Ves izmeden ni vedel, kaj naj bi počel. Pognal se je čez ograjo z dvorišča na vrt. In prišel se je lov za njim. Tone je tekal in skakal od kota v kot, od drevesa do drevesa. Bil je ves divji in kakor besneča zver v kletki in kakor zver v kletki. Nikjer ni bilo zanj izhoda, kajti povsod mu je

stal nasproti orožnik z nasajenim bajonetom. Skočil je do čebelnjaka in od tam je računal, da se mu posreči beg v temno noč. Pa mu je nasproti stopil orožnik. Bil je poveljnik orožniške postaje v Dolu — narednik Baumkirchner. Anžur se je kot razjarjen bivol zakladil vanj. Ta pa je nanj nastavljal puško z bajonetom. Tone se je naravnost nasadil na bajonet. Rezilo je šlo nekaj centimetrov nad srcem v desno ramo in mu prerezalo glavno žilo odvodnico. Obupno je Tone zavpil v noč: "Joj meni! Zaboden sem!"

Nezavesten se je zgrudil na tla. Orožniki so obkolili poškodovanca, drugi pa so pregledali dvorišče in druge kote, ali se mogoče tam kje ne skriva Centa, kajti računali so tudi na njega, zlasti, ker so na mizi pod kostanjem našli dve skodelici za kavo.

Pozneje so Toneta naložili na voziček ter ga najprej odpeljali k banovinskemu zdravniku v D. M. Polju. Tam je ranjenca pregledal, mu rano izpral in skušal ustaviti krvavitve. Brez uspeha. Tone Anžur je čez uro podlegel poškodbam. Njegovo truplo so nato prepeljali v mrtvašnico na pokopališče Device Marije v Polju.

Vest o žalostnem koncu drznega vlomilca Toneta Anžurja se je bliskovito raznesla po vsej okolici in tudi po Ljubljani.

Tone Anžur ima za seboj res burno in žalosno preteklost. Po prvi kazni v mladosti je bil znanovan. Nikdar več ni prišel za pošteno delo. Pred meseci je bil glavni vlomilec, ki so v Kranju in kranjski okolici izvršili več velikih vlovov, zaradi katerih se je sedaj nahajal v preiskovalnem zaporu ljubljanskega okrožnega sodišča, odkoder je 11. t. m. okoli 2.30 skupno s Cento pobegnil. Oba sta se vse dni skrivala po raznih skrišališčih na savskem prostoru pri Sv. Jakobu ob Savi. Tja je dobival hrano in tudi dnevno pošto o zasledovalcih. Orožniki in ljubljanska policija pa je bila dobro obveščena o vseh Anžurjevih prilikah. Svojo žalostno kariero je pričel po prevratu ter je po ječah presedel 12 let in 6 mesecev. Po zunanosti je bil odločen in drzen človek ter rajši prikupnega ko pa zakrknjega vedenja.

—Dolenjski kmet in vinogradnik sta letos zelo udarjena. Zrušili so se jima vsi upi, ki sta jih gojila spomladi, ko sta z veseljem ogledovala cvetoči trs in sadno drevje, ter mnogo obetajočih setev in poljske pridelke. Vinski pridelek bo letos kaj slab. Vina bo zelo malo, kar je znamenje, do bo drago. Grozdje zori le počasi in nima tiste okusa, kakršnega bi v tem času že moralo imeti. Tudi gnojilo je zelo, vsled vednega deževja.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, OF THE "AMERIŠKA DOMOVINA," published daily except Sundays and Holidays at 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O., for October 1st, 1934. State of Ohio, Cuyahoga Co. SS.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid personally appeared Louis J. Pirc, who, having been duly sworn, according to law deposes and says that he is the Editor of AMERIŠKA DOMOVINA, and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the name and address of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Editor: Louis J. Pirc, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. That the owners are: Louis J. Pirc, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Victor Knaus, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders and security holders if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiants full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner, and that said affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 6,480.

Signed: LOUIS J. PIRC.

Subscribed and sworn to before me this 1st day of October, 1934.

(SEAL) Joseph L. Surtz, Notary Public.

My commission expires Nov. 16th, 1934.

Ker tudi sadja ni, tudi sadjevca ne bo. Dobro so letos obrodile le tepke, zato pa so bile tudi primerno drage. Njih cena se je gibala od 10—25 Din za merik. Razne vremenske uime so uničile tudi skoro vse poljske pridelke. Krompir gnije po njivah, ker ga kmetje vsled deževja ne morejo izkopati, žita ni bilo veliko in ajda je po večini uničena. Veliko škodo so napravile tudi povodnji. Se največ je koruze, pa še ta ni taka ko druga leta. Z velikim strahom gleda letos dolenjski kmet v temno bodočnost.

—Divji prešiči na Gorjancih. Divji prešiči so se zopet v večjem številu pojavili na Gorjancih in delajo po polju planinskih vasi veliko škodo. Nekaterim posestnikom so uničili skoraj vso koruzo in tudi ostale kulture so zelo poškodovane. —Lovci so pridno na delu, a žal doslej brez uspehov.

—Držen roparski napad v Temeniški dolini. —Tako drznega roparskega napada, kakor se je pripetil nedavno v gozdu med Temenico in Pustim Javorjem, v naši okolici nismo še doživeli. Posestnik Miklavčič Franc iz Mišjega dola pod Primskovim, je včeraj gnal na sejem v Šmartno pri Litiji vole, ki jih je prodal za okrog 5000 Din. Pozno popoldne se je odpravil proti domu. Med potjo so se mu pridružili trije moški, ki so se zapletli z njim v pogovor. Vsem skupaj z Miklavčičem vred pa se ni preveč hudo mudilo domov, zakaj v Pustem Javorju so zavili k "Špančku," od tod pa so jo ubrali še naprej v Temenico k "Fajdig." Tu so popili precej pijače. Ceho je plačal Miklavčič. Pri tej priložnosti so njegovi trije spremljevalci opazili v njegovi listnici, jurje, ki jih je izkupil za vole, in takoj so se vsi trije pomenljivo spogledali. Kmalu zatem so izginili iz gostilne.

Miklavčič je še nekaj časa posedel za mizo nato pa se je dvignil in jo mahnil nazaj po cesti proti Pustemu Javorju, odkoder ima bližje domov v Mrzli dol. Ko je prišel v gozd, ki leži približno na sredi med Temenico in Pustim Javorjem, so ga naenkrat obkolili neznanci, ga podrli na tla in ga začeli neusmiljeno obdelavati. Miklavčič se te premoči ni mogel upirati in je zaprosil svoje napadalec, naj mu puste življenje, saj jim rad izroči denar, ki ga ima pri sebi. Ko se je to zgodilo so neznanci izginili v noč. Miklavčič, ki je utrpel pri napadu hude poškodbe po glavi in telesu, je pobral na tleh ležč klobuk in se z veliko težavo odvrlel domov, kjer je povedal o dogodku. Zelo se je začudil, ko je opazil, da ima tuj klobuk, ki je bil očitno last enega od napadcev, ki je pri napadu klobuk zamenjal.

Šentviški orožniki so takoj začeli iskati napadalec pri čemer jim je ravno klobuk v kratkem času pripomogel do uspeha. Že v teku današnjega dne so izsledili vse tri napadalec. Pri enem od njih so našli Miklavčičev klobuk. Vse tri so uklenili in jih odgnali v Višnjo goro v sodne zapore.

—Primsko v Litiji. —Deževni dnevi so za nami (vsaj trdno upamo) in sonce je zopet prišlo do veljave. Ljudje sedaj hitre spravljati otavo in poljske pridelke. Kamor pogledaš, povsod se sučejo pridne roke, ki jih je kar pre malo za toliko dela. Grozdje že dozoreva. Črček veselo prepeva in nam obeta dobro kapljico, če le ne bo več dežja. — Pred nekaj dnevi je preminula Niklerjeva mama iz Stare Gore. Kar nenadoma se je zgrudila na dvorišču in ni več vstala. Sosedje so šli klicat domače, ker ni bilo nobenega doma, pa je niso več našli žive.

—Plaz zemlje je nenadoma zasul hišo. —V ponedeljek, dne 27. avgusta okoli petih zjutraj je začel mlinar in čevljar Mar-

tin Bergant iz Kresinverha pri Tržišču na Dolenjskem št. 27. Vstal je in šel gledat, kaj vendar pomeni to šumenje zunaj. Opazil je, da se premika z bližnjega hriba velik plaz zemlje. Takoj je odhitel v hišo buditi ženo in otroke, ki so kar v nočnih oblekah pohiteli iz hiše in to še ob pravem času, da so rešili življenje, zakaj ta plaz zemlje je nenadoma zasul vso hišo, da se ne vidi iz zemlje. Martin Bergant je ob vse, zakaj rešil je le golo življenje sebi in družini. Plaz se je odtrgal zaradi velikega naliva.

Franjo Neubaer:

IZ LJUBEZNI

Dve ste ženi slabo spali, prebudili se iz sanj. Kregati ste se začeli, ker zleteli dve čebeli zjutraj v napačen ste panj.

Stali ste pred čebelnjakom in kričali na ves glas. Ena bila je hripava, druga v lice je kravala, v roki šop stiskala las.

Kar čebel, srditih, besnih v vsako se zažene roj. Tolkle ste okrog z rokama divji ni prenehali boj.

Šele, ko od pikov bile vse zatekle so oči, da se videli več niste, iz ljubezni se je čiste

tok ustavil besedi. In obupno zajokali ste nasprotnici tačas. Obljubavali ste sveto, da z ljubeznijo si vneto več ne skočite v obraz.

Sosed, ki je vse to gledal, muzal se je in smejal. Potlej, —zopet iz ljubezni, —stopil je med ženi jezni, vsaki kos satovja dal.

Do čebelic je ljubezen ves zanetila prepri. Zdalj pa sladko je satovje sre ustavilo valovje in vrnilo dragi mir!

Kaj še! — Konec ni resničen! Grdo jo je skupil mož! Ni satu nobena vzela! Vpiti vsaka je začela: "Ti se norčeval ne boš!"

Slogo ženi ste sklenili, zapodili se v moža, in suvali ga in bili, brke ste mu populili! — Z d a j se ta povest konča!

Ženske nimajo strahu pred kačami

Oni dan so imeli londonski policaji dosti opravka, da so delali red v Bond streetu, pred izložbenim oknom neke velike londonske firme. V izložbenim oknu je stala krasotica, ki je bila zavita od vratu do pet v kačjo kožo. Vse okrog nje so ležale po tleh torbice, čevlji, denarnice in ducat drugih ženskih predmetov, ki so bili vsi izdelani iz kačje kože.

Gledalci pred izložbenim oknom so takoj vedeli, da je to reklama za nakup predmetov, delanih iz kačje kože. Kačja koža, s katero je bila dekle ogrnjena, je bila najfinejši izdelek, kar se ga je še pokazalo na trgu. Koža je sijala v najrazličnejših barvah, kar ji da mati narava vrstam kač, zlasti velikim pitomom. Naznanilo je govorilo, da je to kača pitoma, ki je bila ustrojena iz kačje ki je merila 25 čevljev v dolžini. Poleg tega naznanila je bila fotografija te kače, ki je bila vzeta par minut prej, predno jo je lovec ustrelil z drevesa v Indo Kini. Ko je kača padla z drevesa, je bila še živa in 25 korajžnih domačinov jo je moralo dobro držati, da so jo raztegnili v vsej njeni dolžini, da se jo je lahko fotografiralo. Poleg kače je stal beli lovec, z napeto pištolo v roki in pripravljen, da zapodi krogljo v glavo kače.

Mnogo gledalcev je z nekako

grozo gledalo na model, ki je bil ovit z ustreljeno kačjo kožo in so bili mnenja, da bi ne imeli ravno prijetnih občutkov, če bi bilo njih telo ovito s kačjo kožo, ker pred kačami ima človek velik gnus in strah. Toda lepa modelka ni kazala nobenega strahu in izgledala je res očarljiva v tesno se ji ovijajoči koži, na kateri se je odbijala luč v vseh mogočnih barvah.

Malo gledalcev, ki so se dretnjali pred izložbenim oknom, je imelo pojem, koliko taka koža stane. Ako bi bila katera zastopnica ženskega spola tako radovedna, da bi vprašala za ceno, bi se ji v trgovini povedalo, da taka koža stane več kot \$1,500.00 in kadar se bo ta koža izpremenila v torbice, čevlje, denarnice, pasove itd. bo vredna pa še veliko več.

V teku zadnji desetih let, kar so se začeli izdelovati razni predmeti iz kačje kože, zlasti iz pitomove, se jih lovi na debelo in boje se, da se jih popolnoma iztrebi, ker je lov nanje tako dobičkanos. Danes so lovci, ki v pragozdih in džunglah love te kačje velikane in pri tem jako dobro zaslužijo. Ženska nečimerost zahteva vedno kaj novega.

DNEVNE VESTI

General Johnson je jokal ob svojem slovesu

Washington, 2. oktobra. — General Johnson je včeraj se poslovil od NRA, katere edini glavar je bil do 1. oktobra. Ob slovesu so sicer žilavemu in mogočnemu generalu pritekale solze iz oči. Nad 2000 uslužbenecv NRA organizacije se je tedaj zbralo v avditoriju trgovinskega oddelka, da slišijo zadnji govor Johnsona, svojega glavarja tekom 18 mesecev. Med navzočimi so bili direktorji, strojepiske in pometachi, vse skupaj pomešano. Johnson je rekel med drugim: "To je moj najlepši, obenem pa najstrašnejši dan v življenju. Da umrem v časti, ko ne morem več častno živeti. Vendar, vse vas navzoče prosim, da ostanete zvesti predsedniku in njegovim idealom. Bodite pošteni predvsem, in naša dežela bo še videla lepe dneve. Naj vas Bog blagoslovi!" S solzami v očeh je Johnson odkorakal. Navzoči so mu 5 minut gromovito ploskali.

Romunski kabinet se je odpovedal

Bukarest, 2. oktobra. Ministrieski predsednik George Tarescu se je odpovedal vladi in podal kralju resignacijo svojih ministrov. Ministri se sami med seboj niso mogli sporazumeti in so resignirali. Kralj Karl je naročil Tarescu, da poskusi izbrati nov kabinet.

Štirje ubiti pri napadu na gostilno

St. Jacob, Ill., 2. oktobra. Pet banditov iz Ozark gorovja se je navalilo včeraj na gostilno Elmer Jacksona v tem mestu. Lastnik gostilne jih je sprejel v puško, ubil dva bandita, ki so tudi streljali in ubili dva gosta v gostilni.

MALI OGLASI

V najem

se da stanovanje, tri sobe, kopališče, garaža ali brez. Samo \$11. Stanovanje 6 sob, kopališče, tri spalnice, garaža ali brez, \$18.00. Lep vrt, jako poceni. Vpraša se na 5818 Bonna Ave. ali pa na 15801 Grovewood Ave. (233)

Kdor ima psa

naprodaj, ki je dober stražnik na dvorišču, ga lahko proda, ako se zglaš na 6316 Carl Ave. (232)

Naprodaj je

izvrsten R. C. A. radio aparat na 11 cev. Je veljal nov \$575, se proda za samo \$25.00. Vprašajte na 643 E. 108th St., blizu St. Clair Ave. (236)

Vsak dan ena

Zakaj so pokrivali mostove?

Še danes vidimo po deželi lesene mostove, ki so pokriti, da se človeku zdi, kot bi se peljal skozi skedenj. Nekateri so mnenja, da so mostove pokrivali zato, da so dobili ljudje zavetje pod temi strehami v času nevihte. Temu pa ni tako. Mostove so pokrivali zato, da so s

tem ohranili čim dlje mostičevje, ker ni bilo izpostavljeno dežju. Les je bil tako poceni, da je bilo ceneje most pokriti, kot pa lesovje vsako leto barvati in ga popravljati. Še danes v nekaterih krajih v Zed. država pokrivajo mostove. Seve, to pa le tam, kjer gradijo lesene mostove.

Kača

Za "A. D." prestavil M. U.

In tudi mora preprečiti, da ne bi Ljubica kaj slišala ali izvedela, to mora brezpogojno preprečiti. Sicer ni neumna, Ljubica, a vendar bi lahko navsezadnje —

"In sedaj je resnično gospod poslovodja Grabert in koliko let se že nisva videla! . . . Da, ti hudi časi s steklarno, moj Bog! . . . In sedaj, ko je za stare že prekasno, sedaj začenjajo zopet . . . Saj se meni godi ravno tako: Sedaj ko sem stara in izgarana, sedaj ko nimam več veselja za obrt, niti za življenje, pridejo s cesto, ki bi jo bila nekdanj tako krvavo rabila! . . . Da, da, kaj sva vse midva, gospod poslovodja in jaz, doživela v tej dolini, dobrega in slabega! Ali ni to krivica, da bodo, kakor pravijo, izgnali stare delavce? . . . In vi, gospod poslovodja, ste kakor sem slišala, na prevzitu pri gospodu grofu? . . . Da, da, naš dobri gospod grof, kajne? Ko njega ne bi bilo, ko njega ne bi imeli, kaj bi vsi mi? In s čem vam smem postreči? . . . Saj se boste nekoliko pomudili, kajne? Da bova vsaj

lahko enkrat po tolikih letih obudila spomine teh dolgih let! . . . Morebiti bi vam bilo ljubše tam v uti? Tam je lepo senčnato in hladno."

Grabert je konečno prišel do moči. Dvignil je upadle, prestrašeno strmeče oči. "Kje je — kje je moja hči?" V prsih mu je zadirjal kašelj. Medtem ko se je lovil sapo, je bruhal: "Kje . . . kje . . . je Berta?" Njegove mrtev oči so se pod sivimi obrvmi vile, zakrilil je z rokama. "Berta!"

To je bilo nevarno. Nekaj se je moralo takoj zgoditi. Horvatička je vstala, kakor bi ji prišla druga misel. "Kaj pravite, gospod poslovodja? . . . Jezus, kako vas napada! . . . Da, da, slab vzduh v steklah! . . . Saj boste oprostili, gospod poslovodja, trenutke, kajne? Takoj se vrnem. Samo mleko odstavim, da se ne prižge. . . Še vedno mora človek delati na stare dni . . . Si boste nekoliko opomogli ta čas . . ."

Hitro je odšvedrala. Tega starega nadležnega še tega se ji je danes manjkalo na vrat . . . In vstanu je še kaj natveziti grofu, a ta je zopet vstanu priti semkaj z župnikom in dvema žandarjema zadaj . . . Dekle mora iz hiše . . . Dokler bo ta sitnež še živel, vsaj. Morebiti bo tudi boljše radi tega prešiča, njenega Brankota.

V veži je srečala Ljubico. "Ti, Ljubica, neko pot bi imele zate . . . Jaz s svojimi nogami, veš . . ." Horvatička je zastokala. "Doli k botru bi šla, radi

vožnje jutri v Samobor — saj ti ne bo predaleč? Ti, Ljubica, in kar sem ti hotela še povedati . . ."

Ona je malomarno zamahnila z roko. "Nikar se ne trudite! Oče."

Horvatička si je z debelo roko pokrila usta. "Veš?"

"Enkrat je moralo priti. In sedaj ko sta bila onadva iz steklarne tu, Meixner in oni, drugi, Eiselt. . ."

"In kaj boš storila?"

"Kaj? Nič. Doli pojdem. Po zdravila ga bom in odpravila."

"Odpravila?"

"Nu, da. Odpravila. Mislite, da se bojim? Ali sem jaz postavila njega v svet brez kruha in soli, ali je on mene? Ali sem jaz njega poslala v mesto, ali on mene? Ali sem komu dolžna računat? . . . Komu? . . . Njemu? . . . Tedaj."

"Prav govoriš, prav, da, ampak —"

"Kaj ampak? . . . Ali je treba delavcu žene in nastlati toliko otrok, da stradajo umirajo in poginjajo? . . . To mu bom v lice povedala, ako me bo od te strani prijel. Saj sem se že zdavna odločila."

"Da, da, dobro, ko bi imele samo z njim opraviti. A moraš pomisliti —"

"Grof? . . . Zaradi mene tudi ta . . . Ha, koga pa briga? Konjsko figo in d . . . briga druge. . . Grofičev in barončkov na ostajanje v čakturnu in Sisku pri polku, kolikor jih je le katera hotela. Niso nič boljši in drugačni."

Horvatička se je kakor podlasica spravila na hodnik ter pogledala previdno med nageljni, roženkravtom in rožmarinom ven na solnčnato klop.

"Tam sedi še vedno, ali ga vidiš? Sedaj je tiho. A kako ga je stresalo in metalo poprej, Ježeš, Ježeš! Ali ga vidiš?"

Ljubica je zaničljivo zategnila rudeča usta. "Bi bil lahko še počakal. A čim prej, tim bolje. Da

bo enkrat vedel, pri čem je in da me bo pustil potem v miru. Ah, kaj, grem in že enkrat odpravim."

"Ježeš nazarenski, ali res hočeš?"

"Da bo že enkrat konec. Sem že itak vedno pričakovala, da bo prišlo. Ali se mar bojite? . . . Kaj pa mi more? Me pojeste —"

"Da bi se jaz bala, bala? Kedar sem se še jaz bala? . . . Nu, težko je s takim bolehačem. Ako se kaj zgodi, potem takoj porečejo . . ." Konfinka je vzdihnila.

"V božjem imenu. Ako ga le ne bo zopet tako strašno prišlo, da človek poslušati ne more. Nu, bom jaz na stvar dela malo medu, saj veš, kako."

"Čemu? Kaj je treba tu mnogo govorenja in sladkanja? Trdo resnico! Ako mu ni prav: konec!" Trpko brezskrbno se je zasmejala. "In meni se tudi ne prikaže vsaka stvar tako lahko v sanjah. Le ostanite vi, že opravičim sama."

Odločno je stopila na prvo stopnico. A Horvatička jo je zadržala.

"Ne, ne, počakaj. Ne tako. To napraviye drugače." Pokažljala je. "Gospod poslovodja!"

Nobenega odgovora, nobenega znamenja. "Gospod poslovodja Grabert!" Sivi gost, sklonjen preko kamnite mize, je ostal tih.

Hitro ste stopile doli. "Tu, za gospoda poslovodja prinašam presenečenja . . . veliko . . ."

Konfinka je prišla zaspanca za ramena. "Gospod poslovodja! Tu je nekdo, ki . . ."

Telo je padlo na stran. Pogled je bil steklen. Prazna usta odprta.

"Jezus, ti!" Stara je odskočila in kazala na mrtveca. "Ti!"

Ljubica je ravnodušno pokimala. "Da, vidim. Saj sem že prej videla, nego vi. Je pač prišlo drugače. Kaj pa hočemo?"

"Nebeški Zveličar, ne, kaj takega! V tem času, v teh treh trenutkih! Ko še ni niti za pet očenašev, odkar sem z njim . . . kaj takega, kaj takega . . ."

"Zakaj ne? . . . Kjerkoli in kadarkoli človeka prime . . . Star, bolan, pot, razburjenje . . . Moj Bog, nam je bilo pač vsem nekaj prihranjeno . . ."

"Kaj prihranjeno, kje prihranjeno?" Horvatička je uprla roke, ter brezupno zmajala z glavo. "Mrtev je. Kaj misliš? Kaj sedaj? To bo sitnosti!"

Ona druga je poniževalno brezbržno skomignila z rameni. "Zakaj? Od kje? Sedaj ne bo vpil noben petelin več. Sedaj mi ne bo treba na tuje listine živeti. Bom pač zopet imela svoje ime. Meni ni prav nič mar." Izgubljeno se je smejala doli na mrtveca. "Mislite, da bi ga bila jaz sploh spoznala? . . . Svojega očeta? Smešno. Kakor tujec. Bolje je tako zanj. Njemu je s tem pomagano in dobro . . . Ako bi imele ležišče in svečo, da ga za sedaj položite . . ."

"Madonna!" je zavpil Angelo Danielis besno in mahal z ranjeno roko. "Ali si pijan ali kaj, da ne paziš?"

Šorman je stal prepaden, strme. Njegovo težko kladivo je bilo spodrknilo raz sveder ter treščilo onemu drugemu roko ob skalo. Roka je krvavela in takoj pričela otekati.

Kakor omamljen je poslušal Ilija kletvine partijskega vodje. Molčal je, a njegove misli niti niso bile pri tem, kar se je bilo zgodilo.

Drug delavec je stopil k svedru. Ilija Šorman je pričel zopet udarjati s kladivom. Zbral se je in natančno je pazil na udarce kladiva, a truditi se je moral, da je odbržal oči odprte.

Kakor svinec na srcu, zaspane ude: šele ob jutranjem svitu je prišel v taborišče. Vsak udarec je odmeval v njegovi glavi. Vsak protisunek je grozil, da mu raznese lobanjo. Navpično je sijalo solnce, a vzduh se je kar kahal med razbeljenimi hribi.

Nocoj bo pustil puško v vo-

tlem drevesu, nocoj, jutri in po jutrnjim. Pet godlinarjev je že živknjalo v njegovem zakladu, pet goldinarjev. Tri, ki jih je dobil za prvega srnjaka in rogovje, a dva, katere so mu dali za srno.

Gori tik meje je bil podrl srno-mater. A ne, tega ne bo storil nikdar več!

Tako zaupljivo je šla stara srna s svojima mladičema skozi gozd. Veselo sta skakljala okolo svoje matere, jo suvala s svojima črnima nosovoma v vime: tedaj je počil strel.

Srna je skočila, bežala, a takoj pričela hoditi počasneje, upognila hrbet, zopet nadaljevala, a se slednjič utrujena mučnega gibanja vlegla.

Ko je Ilija stopil bliže, se je zopet pobrala in zbežala v gozd. A ne dolgo. Kmalu je zopet vkrivila hrbet ter padla. To pot je bil divji lovec previdnejši. Vzdignil je zopet puško, se bližal na svojih neslišnih opankah ter vstrelil. Srna je odskočila, a ni več stopila na noge, kajti vse štiri noge ji je bil zdrobil.

Šorman je skočil naprej. Ušesa visoko dvignjena, se je srna vlekla po igličevju naprej, se obupno poskušala zagnati v skok, a vsakokrat so zdrobljene noge pod njo odpovedale . . . Oba mladiča sta bulila oči iz bližine ter preplašeno vpila s svojim tenkim glasom. Ko se je konečno divji lovec vsedel svoji žrtvi na hrbet, je ta pričela obupno vpti. Ilija je izvlekel klinjo ter z enim mahom mučeni živali prerezal vrat. Delo je bilo končano.

Šorman je prijel srno za zadnje noge ter jo vlek v goščavo, medtem ko so ga spremljali obupni klici obeh mladičev.

Ne matere-srne ne bo vstrelil nikdar več, ali vsaj take ne, ki bo imela mladiče. Ko pa sta zavnetketala kasneje v njegovi roki dva goldinarja, je pozabil na vse svoje sklepe. In tisto noč je pozabil še več.

Soparna, žejna noč. Tam da-

leč za hribi je pobliskavalo. Sem in tja je zamolklo oddaljeno zgermelo. Ozračje je bilo tako mirno, da ni niti rosa zapadla.

Ko je hotel iti, je našel ono, ki jo je vse te dni v duhu gledal. Smejala se mu je s svojimi svežimi zobmi, ga vabila s pogledom svoji jasni, vlažni oči . . .

Pridi — sama bova . . . Stala je vrh stopnic ter se kakor migogrede stisnila k njemu.

"Ali res hočeš dolgo, samotno pot domov? Saj je že pozno. Bliska se. Polnoč."

Ničesar ni dejal. Ni se mogel domisliti, kaj naj bi odvrnil. Kakor pijanost ga je prišlo.

"Glej, ostani. Dopadeš mi. Tako me je strah. Nekdo je umrl, mrlič je ležal v tej hiši pred nekaj dnevi . . . Ostani."

Ilija Šorman je ostal. "Potok je šumel. Grom je gremel. Nekje je pel osamel slavček. —"

In sedaj je stal Ilija Šorman ob težkem kladivu in ob vsakem udarcu je mislil, da mu mora lo-

banja počiti.

Morajo pač divji lovec biti v gozdu. Od meje sem je bilo čuti od časa do časa kak strel. Najbrže tam preko meje v erarskih gozdovih, se je potolažil Košut-nik.

A kljub temu se je Primožu zdelo sumljivo. Zato je pričel poizvedovati, poizvedovati po stran-poteh tam, kjer se je vse storjeno odkladalo, zbiralo, in zopet oddajalo naprej, kjer je sedaj vedno bolj pogosto, že skoro sleherni dan brez strahu občeval — na Konfinu.

Dalje prihodnjič

POZOR!

Predno kupite pohištvo, si gotovo oglejte našo popolno zalogo v obeh trgovinah. Primerjajte cene in blago.

A. Grdina & Sons

Henderson 2088
6019 St. Clair Ave.
15301 Waterloo Rd.

Cimperman Coal Co.

1261 Marquette Rd.

III 3113

DOBER PREMOK IN TOČNA
POSTREŽBA

Se priporočamo

F. J. CIMPORMAN
J. J. FRERICKS

SLOVENSKI FOTOGRAF

se priporoča vsem Slovincem in Hrvatim za izdelovanje krasnih poročnih, družinskih in posameznih slik. Predelujem tudi iz malih slik velike, po najnižjih cenah, kot je mogoče. — Delo garantirano.

Odprto vsaki dan in ob nedeljah

J. S. WIDGOY

485 E. 152nd St. Collinwood, O.

PRIDITE K NAM

in oglejte si najnovejše vzorce **POVRŠNIKOV** "pleated back, full belt" Pola model, po **\$15.50**

PO MERI NAREJENE OBLEKE, POVRŠNIKI, SUKNJE **\$22.50**

Kupite direktno iz naše tovarne.

BRAZIS BROS.

6905 SUPERIOR AVE. Anton Kastelic poslovodja.

Dober časopis je dober
tovariš!

AMERISKA DOMOVINA

vedno prinaša
NAJNOVEJŠE NOVICE
POUČNE ČLANKE
LEPE POVESTI

RAZNE
ZANIMIVOSTI

NOVICE IZ
STARE DOMOVINE

K

ER DNEVNIK

AMERIŠKO
DOMOVINO

ČITA VSAK RAD

IMAJO

OGLASI

V TEM LISTU

največji uspeh